

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: CORTLANDT 2876.
NO. 36. — ŠTEV. 36. NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 12 1924. — TOREK, 12. FEBRUARJA, 1924. VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

DANES BO OTVORJENA ANGL. ZBORNICA

Škotski radikali opirajo MacDonaldovemu oportunizmu. — Maxton pripoveduje, zakaj je bil Chelmsford izvoljen. — Ministrski predsednik zastopa delavsko stranko in mora vsled tega ostati zvest delavski politiki. — Sedanja vlada naj bi se posluževala istih sredstev, kot so se jih posluževali napram delavcem njihovi prejšnji gospodarji.

London, Anglija, 11. februarja. — Jutri se bo vršila prva seja angleškega parlamenta pod delavsko vlado. Ministrski predsednik MacDonald se je danes eno uro posvetoval s kraljem Jurjem glede predlogov, ki bodo prišli tekom sedanjega zasedanja na vrsto.

Radikalni delavski poslanci odločno protestirajo proti oportunistični politiki ministr. pred. Mac Donalda.

Posebno so jezni nanj radikalni škotski poslanci. Veliko razburjenje je povzročilo imenovanje stroge konservativnega plemiča viskonta Chelmsforda prvim lordom admiraltete. Razburjenje se je še povečalo, ko se je izvedelo vzroke tega imenovanja.

Včeraj je navedel na nekem ljudskem zborovanju delavski poslanec, James Maxton, vzroke tega imenovanja.

„To je bilo vsled tega,“ je rekel, „ker so se pomorski lordi branili delati pod delavsko vlado, če bi ne bil na krmlu vlade mož, ki bi jim dovolil.“

„Če bi bil jaz ministrski predsednik,“ je rekel Maxton, „bi rekel pomorskim lordom: To je upor, to je nepostaven štrajk. Delavci bi lahko tudi brez te gospode vzdrževali potrebno mornarico. Delavska vlada bi se morala posluževati proti štrajkujočim generalom istih nasilnih metod, kot si jih je posluževala gospodarska vlada napram štrajkujočim delavcem.“

NAD STO FILIPINCEV POMILOŠČENIH.

Manila, Filipinsko otočje, 8. februarja. — Generalni guverner Wood je pomilostil 116 jetnikov, ki so bili zaprti v neki kazenski koloniji. Med pomiloščenimi je tudi devetnajst žensk.

POLET V INDIJO V 100 URAH.

Generalni major Brancker, ravnatelj civilne avijacije angleškega zračnega ministrstva, ki je odplul v soboto iz New Yorka v Southampton, je izjavil, da je vse pripravljeno za zračno službo med Anglijo in Indijo in da bo tako potovanje trajalo le sto ur. General je rekel, da je to najbolj važno podjetje v avijaciji ter da le še čaka odobrenja angleške vlade.

— Prepričan sem, da bo ta načrt uspešen, — je rekel. — Iz Londona v Indijo je treba sedemnajst dni potovanja z železnico in ladjo. Če bi Združene države poskusile uvedbo direktne zračne službe med Ameriko in Indijo, sem prepričan, da bi ne trajalo potovanje več kot 160 ur.

PRINC OBDOJEN RADI SLEPARJE.

Pariz, Francija, 10. februarja. — Princ Michel Murat je bil včeraj obsojen na dva meseca ječe ter na 200 frankov globo v nekem pariškem policijskem sodišču in sicer vsled pritožbe nekega londonskega krojača. Ni znano, kje se mudi princ v sedanjem času, vendar pa domnevajo oblasti, da je v Združenih državah.

Leta 1921 je izposloval dotični krojač pravore proti princu Murat za svoto 11.000 frankov, ker ni hotel prine plačati svojih računov za obleke, katere mu je napravil krojač.

Sodišče je bilo mnenja, da predstavlja to sleparijo in prine je bil vsled tega obsojen.

TROCKI JE BOLJŠI; BAJE SE BO VERNIL V MOSKVO.

Moskva, Rusija, 11. februarja. — Biljeviškemu vojnemu ministru Trockemu, ki se mudi v nekem zdravilišču v Tiflisu, se je obrnilo na danes. Tozadevno poročilo je bilo danes izdano v Kremliu.

Tekom enega meseca se bo že vrnil v Moskvo.

MILIJONARJI PRJATELJI UMORJENE IGRALKE

O morilcih ni še nobenega sledu. — V domačem kraju umorjene so domnevali, da zasluži dosti denarja kot kinematografska igralka.

Ob enajstih jutraj preteklega petka so našli umorjeno v njenem elegantno opremljenem stanovanju na zapadni 77. cesti v New Yorku igralko Lujizo Lawson. Našla jo je njena služkinja, vso povezano in mrtvo. Čeprav je policija pozneje ugotovila, da sta izvršila umor dva mlada človeka, ki sta prišla v stanovanje pod pretvezo, da sta uslužbenca neke eksprene družbe in da je bil rop motiv zločina, ni bilo dosedaj še mogoče najti nobenega sledu o morilcih.

Gerhard H. Dahl, znan milijonar in eden intimnih prijateljev umorjene, je zapustil New York, potem ko ga je policija oprostil vsake krivde, da je v kakem stiku z umorom. Njegov pravni zastopnik Landeck je tudi zapustil New York ter se je glasilo, da se bo vrnil šele čez en teden.

Truplo umorjene so poslali v Alvarado, Texas, kjer bo pokopano. Brat zavrle je na poti v New York, da pomaga oblastim pri zasleditvi zločincev.

Pohištvo stanovanja je pripravljeno za selitev in policist stoji v stanovanju na straži noč in dan.

Razven Mr. Dahla je imela igralka še številne druge čestitelje. Eden teh, Marshal Ward, je bil tudi zaslisan od policije, a ni mogel ničesar pripomoči k razjasnitvi skrivnostnega zločina.

Frank McCuehon, prejšnji superintendent hiše, v kateri je stanovala Lawson, je izjavil včeraj zvečer, da ima še vedno nadzorstvo nad dotično hišo. Mr. Dahl je obiskal Miss Lawson dvakrat ali trikrat v tednu. Ponavadi je prišel krog šeste ure zvečer ter ostal do dvajsetih. Pogosto pa se je oglašil Dahl že jutraj. Dostavil je, da je imela Miss Lawson še nadaljnjega prijatelja, med temi velikega, plavalca človeka, starega manj kot trideset let ter nadaljnega mladeniča, katerega je imenovala Miss Lawson „Jack“. Skoro vsi prijatelji in znanci Miss Lawson so bili že gati.

Policija je prišla do prepričanja, da ni bil umor nameravan. Domneva se, da je igralka odprla vrata in da jo je eden banditov takoj prijel za vrat ter jo davil toliko časa, dokler ni izgubila zavesti. To je tudi vzrok, da ni nikdo v istem nadstropju čul nobenega ropota.

Razven nakita umorjene so odnesli banditi tudi plašč igralka, ki je bil vreden \$1600. Dosedaj ni mogla najti policija nobenega sledu o plašču in nakitu.

AMERIKANKA ARETIRANA V ŠVICI.

Bern, Švica, 11. februarja. — Tukaj so aretirali zastran sleparije Amerikanko, ki je pravi, da se piše Katarina Taintor. Stanovale je v uglednih hotelih ter ni imela navade poravnati svojih hotelskih računov.

CESTNI ROPAR OBDOJEN NA 15-LETNO JEČO.

Sodnik Mulqueen je obsodil včeraj v New Yorku Josepha Waltona, ki je bil spoznan kriv v roba po drugem bredu, na 15 let ječe. Vdri je bil v neko prodajalno delikates ter se s silo polastil 32 dolarjev.

EVROPSKI PRINCI IZBIRAJO BOGATE NEVESTE.

MISS ELEANOR M. GREEN.

Slika nam predstavlja Miss Eleanor Margaret Green iz New Yorka, ki se je zaročila z danskim princem Vigo. Princ bo priženil precej milijonov in si bo brez dvoma izmislil kak načrt, da jih bo lažje zapravil.

DVOJNO ŽIVLJENJE JAPONSKEGA PRINCA

Bogat in človekoljuben farmer je bandit, razven v svojem domačem kraju, kjer je splošno spoštovan.

Tokio, Japonska, 9. februarja. Izaku Kavašima, bogat farmer iz Masuho, v prefekturi Čiba, je bil nekoč župan ter splošno znan na daleč naokrog radi svoje velikodušnosti in dobrote.

Kljub navidezni neomadeževanosti ter uzornemu življenju pa je prišel Kavašima pred par leti pod policijsko nadzorstvo in sicer radi govorice. Preiskava je razkrila, da je bil voditelj tolpe zločincev, ki so operirali v skoro vseh provincah, razven v oni, v kateri je živel. Leta 1915 je bil aretiran ter obsojen na štiri leta ječe. Nato pa so sledili njegovi najbolj presenetljivi čini.

Obsojeni je vložil priziv in medtem ko je prizivno sodišče razpravljalo o njegovem slučaju, je zbolel in umrl. Njegove zemeljske „ostanke“ so pokopali v velikim pompon in slovesnostmi in pogreba se je vdeležila velika množica njegovih prijateljev in znancev, ki so bili še vedno verjeli o njegovi nedolžnosti. Slučaj je bil potlačen, čeprav je policija domnevala, da ni nekaj v redu glede njegove nenadne smrti.

V zadnjem času je dobila policija v Čiba poročila, da se nek tujec stalno oglaš v hiši pokojnega Kavašime. Uvedena je bila preiskava. Nekega večera, ko so videli tujca iti v dotično hišo, je bil postavljen krog šest policijski kordon. Ko so policijski vdri v hišo, so našli, da je praveči labirint skrivnih vrat in hodnikov. Kljub temu pa so prijeli obiskovalca, ki ni bil nikdo drugi kot domnevano mrtvi Kavašima.

Policija izjavlja, da ima dokaz, da je bil mrliški certifikat Kavašime ponarejen in da so pokopali mesto njega slavnatega moža. Od takrat naprej je nadaljeval s svojim zločinskim poslom ter pogosto obiskoval svojo družino. Sleparijo so uganjali celo tako daleč, da so postavili na njegov „grob“ lep spomenik.

KERENSKI NA POTOVANJU.

Praga, Čehoslovaška, 11. febr. — Sem je dospel Aleksander Kerenski, ki je bil ruski ministrski predsednik tekom prve ruske revolucije. Imel bo predavanja o položaju na Ruskem po raznih čeških in nemških mestih.

SENAT HOČE ODSTRANITEV DENBY-JA

V amerškem senatu se je vršilo važno glasovanje. — Sedemindeset senatorjev je zahtevalo, naj predsednik takoj odstrani mornariškega tajnika Denbyja. Proti predlogu je bilo oddanih le štiriindeset glasov. — Predsednik Coolidge pravi, da mu je najprej treba dokazati krivdo.

Washington, D. C., 11. februarja. — Predsednik Coolidge je bil pozvan, naj takoj zahteva resignacijo mornariškega tajnika Denbyja.

Senator Robinson je vložil v senatu resolucijo, ki zahteva takojšen odpoklic. Za resolucijo je glasovalo 47 poslancev, proti resoluciji pa 34.

Ob poldnesih zvečer je dospel iz Bele Hiše sporočilo, da predsednik Coolidge ne bo oficijelno priznal resolucije.

Sledeč vzhledu predsednikov Clevelanda in Madisona, vztraja Coolidge na stališču, da senat nima pravice prilasčati si izvrševalne moči.

Predsednik pravi, da bo pozval najprej Denbyja pred sodišče in če mu bo sodišče dokazalo najmanjšo krivdo, bo brezpogojno odstavljen.

Bela Hiša vztraja na stališču, da nima senat pravice zahtevati odpusta tega ali onega kabinetnega člana.

Generalni državni pravdnik Daugherty, kateremu preti ista usoda vsled Wheelerjeve resolucije, je izjavil, da hoče biti zaslišan pred senatom, predno bi se o resoluciji razpravljalo.

28 JAPONCEV UBITIH. KRSTNA SLAVA V UGLEDNIM SLOVENSKEM DRUŽINI.

Batavia, Java, 11. februarja. — V bližini Weltveden je izbruhnila v nedeljo bitka med domačimi in policijo. Osemindvajset domaćinov je bilo ubitih, padel je pa tudi neki holandski policijski častnik. Nemiri so se pričeli, ko je hotelo trideset oboroženih verskih fanatikov proklamirati na gori Gedeh novo kraljestvo. Vmes je posegla policija ter skušala razorožiti Javance.

IMENA SLOVENCEV, PONEŠREČENIH V CROSBY, MINN.

Med ponesrečenimi v strašni katastrofi pri Crosby, Minn., se nahajajo naslednji Slovenci. John Hlačar, John Vavrič, George Hočevar, Josip Schneider, Frank Zaic, John Jaklič, Tony Black, Mike Bižalj.

NEMŠKI POSLANIK V PARIZU

Pariz, Francija, 11. februarja. — Herr von Hoesch je danes izročil ministrskemu predsedniku poveljne listine kot poslanik Nemčije.

Jutri ga bo sprejel v avdienci predsednik Millerand.

BOJAKI, NAROČAJTE SE NA SLOVENSKE DNEVNIK V 'GLAS NARODA', NAJVEČJI ZDRUŽENIH DRŽAVAH

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se počem naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po niskih cenah:

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA	
Razpošlji na zadnje pošte in izplačuje „Poštni čkovni zavod“ in „Jadranska banka“ v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.	
1000 Din.	\$12.90
2000 Din.	\$25.60
5000 Din.	\$63.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej po 16 centov za poštnino in druge stroške.

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

Razpošlji na zadnje pošte in izplačuje „Jadranska banka“ v Trstu, Opatiji in Zadru.

200 lir	\$10.00
300 lir	\$14.70
500 lir	\$24.00
1000 lir	\$47.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 16 centov za poštnino in druge stroške.

Za pošiljave, ki prisegajo znesek pet tisoč dinarjev ali po dva tisoč lir dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dospe poslani denar v roka.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
63 Cortlandt Street Tel.: Cortlandt 4007 New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

"GLAS NARODA"

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by

Slovene Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"

(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto valja list za Ameriko	Za New York za leto letg	\$7.50
In Canada	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.50
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

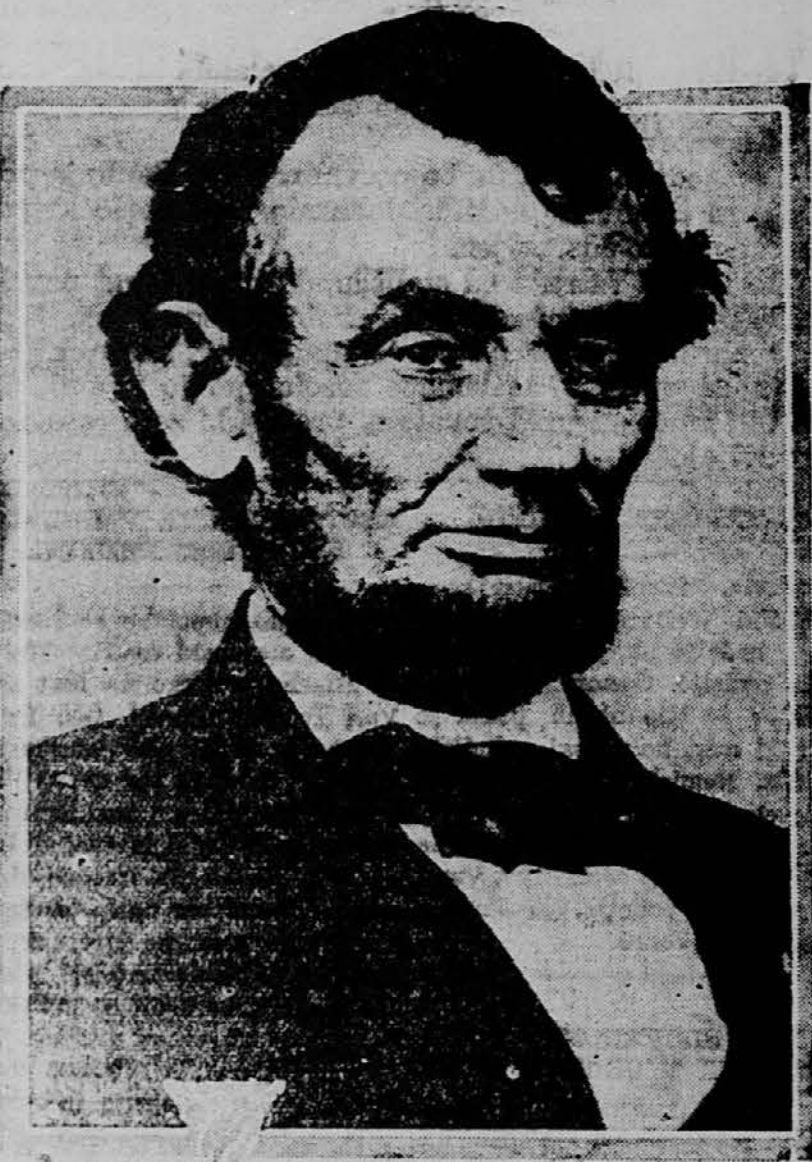
Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenrednih in praznikov. Dopolni bres podpis in obnositi se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo blivališče naznani, da hitreje najdemo naslovniko.

"GLAS NARODA"

22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2875

ABRAHAM LINCOLN

Danes praznujemo obletnico rojstva moža, ki je bil Amerikane vseh Amerikancev, ki je v idealnem oziru udeležil, kar je bil započel Washington.

Propagiral je radikalne ideje. Ideje, zastran katerih je romal že marsikdo v ječo, ki jih je ponavljal za njim. V naslednjem navajamo nekaj njegovih izrekov: —

"Dolžnost naroda je, da ne poveri nikomur drugemu kot samemu sebi izvajanja svojih svobodščin in ustanov."

"Noben človek na svetu ni tako dober, da bi zamo-gle vladati svojemu bližnjemu, če mu bližnji tega ne dovoli."

"Nobenemu človeku se ne more tako lahko zaupa-ti kot onemu, ki se je povzpeli iz revščine."

"Ker so skoraj vse dobre stvari, kar jih je na svetu, proizvod delavcev, je jasno, da morajo pripa-dati onim, kojih delo jih je napravilo."

"Vsi vladani naj imajo v vladi isto besedo. To in edino to je samovlada."

"Oni, ki nočejo dati svobode drugim, svobode ne zaslužijo. Če je Bog pravičen, je ne bodo dolgo uživali."

"Zagotoviti vsakemu delavcu ves produkt nje-govega dela ali če vsaj skoraj ves produkt, mora bi-ti najvišji cilj dobre vlade."

"Hvaležen sem Bogu, ker imamo tak sistem de-la, da delavci lahko zaštrajka. Ko pride zatiranje do viška, lahko delavci izjavi: Do tukaj in ne naprej!"

"Že od pamtveka je tako, da nekateri delajo, drugi pa brez dela uživajo sadove. To pa ni prav in bi ne smelo biti."

"Narod Združenih držav je gospodar obeh zbor-nic in sodišč. Cilj naroda ne sme biti ovrženje usta-ve, pač pa izbačenje onih, ki ustavo kršijo."

"Delavci ne smejo nikdar dati iz rok svoje po-litične moči. Če jo dajo, jim bo zaprta pot k na-predku, nalagali jim bodo nova bremena, dokler jih ne bodo oropali vseh svobodščin."

"Najtesnejša vez človeške simpatije so družin-ski odnosi. Takoj zatem je pa zveza delavcev vseh narodov, vseh jezikov in vseh vrst."

Tako je govoril veliki Lincoln. Človeka, ki bi v današnjih dneh govoril te besede, bi proglasili za boljševika ter ga pognali iz dežele.

Dopis.

Sheboygan, Wis.
Minulo je že precej časa, odkar je zagledal luč sveta zadnji dopis iz naše naselbine. Ako bi človek sodil po dopisih iz te naselbine, bi mislil, da tukaj sploh ne živé več Slovenci. Mislil bi, da so "zmu-fali" kam v južno Indijo, kjer previdno molé, ker njim ni tueb-a kidati snega.

Gospod urednik, gotovo ste že izvedeli iz raznih listov, da je pri-nas v Wisconsinu padlo v ponde-ljek in torek 4. in 5. februarja to-liko snega, kot ga ne zmoreda dr-žavi New York in Florida v petih letih skupaj. To si pa tolažimo zato, ker mi je prijatelj pisal iz Floride, da imajo tam že zrelo so-lato in v par tednih tudi fižol. Pri-nas v Sheboyganu pa imamo toliko snega, da ne moremo pregledati snežnih gorá iz prvega nadstropja hiše. S tem ne mislim kleti, ki bi jo mogel kdo vzeti za prvo nad-stropje. Klet jaz smatram za pod-stropje.

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Yugoslav Bureau.)

PETROLEJ IN NJEGOVA RABA.

Ob današnji vseobči rabi petroleja je težko za nas predstaviti si, kako je petrolej spremenil način življenja od polovice prejšnjega stoletja naprej. Razun v onih mestih, ki so bila razsvetljena z naravnim ali umetno pripravljenim plinom, so bili ljudje do tedaj za razsvetljavo popolnoma odvisni od rastlinskih ali živalskih olj in masti. Stari ljudje so se spominjali na lojve sveče. Isto je veljalo glede mazil. Kitovo olje je bilo najvažnejše izmed mazilnih olj in okoli leta 1850 je bilo postalo strašno drago radi male zaloge kitov. Dostikrat je moral kitolovec potrositi dve ali tri leta v severnih vodah, predno je napolnil svoj ladjo z oljem. Tako se je kitovo olje prodajalo za \$2.50 galon. Pa celo tako drago olje ni dajalo najboljšega mazila za stroje.

Ko pa so odkrili petrolej in so iznašli načine rafiniranja, je skrb glede pomanjkanja kitov postala nepotrebna in ljudje so dobili na domačem, ki je boljši in bolj poceni kot kitovo olje. Kmalu za tem so lojve sveče in kitovo olje skoraj popolnoma izginile iz porzorišča.

Pravzaprav ne toliko odkritje petroleja samonasebi, marveč iznajdba, ki so omogočile njegovo očiščenje, so bile poglavitni vzrok, da je petrolej pred kakimi 60 leti postal naenkrat velevažen faktor v gospodarstvu. Petrolej v svoji naravni surovi obliki ni vobče primeren za rabo. Je oljnata tekočina, navadno gosta in temno rjave barve, tupatam je redka in včasih svetla. Vedno ima oster, neprijeten duh. Zgodnji naseljenci v Ameriki so izdelali za petrolej od Indijancev. Naučili so se od njih, kot lek, zlasti kot mazilo za revmatizem. Zato so ga zvali indijansko olje. Par naravnih vrelecev je zalagalo naseljence z vsem oljem, ki so ga potrebovali v to svrhu.

L. 1807 so v zapadni Virginiji začeli kopati jame za pridobivanje soli. V solno vodo pa je dotehalo polno one smrdljive, neporabne oljate tekočine, kar je naseljenec veliko jezilo. Poskusili so porabiti to olje za razsvetljavo, ali pri gorenju je bilo toliko dima in smrada, da so sklenili, da ni ta tekočina za nobeno rabo.

Leta 1846 je neki Gesner potom destilacije premoga dobil neko olje, ki je prav dobro gorelo v svetiljakih. Neki pittsburski lekar, imenovan Samuel Keir, ga je posnemal in rabil isti način destilacije z petrolejem. Končno se mu je posrečilo destilirati iz petroleja precej povoljno olje za svetiljke. Čim je ta iznajdba postala popularna, je takoj nastalo povpraševanje po petroleju.

Prihodnji problem je bil, kako dvigniti na površino zalogo olja, ki se nahaja pod zemljo. Da razumemo ta problem, treba znati, kje petrolej leži. Nahaja se v poroilih luknjicaste kamena; nad katerim se nahajajo neluknjicaste plasti. Da ni teh neprodornih plasti nad kamnom, kjer se petrolej nahaja, bi se petrolej povzpnil na površino in se izgubil v zrak. Zgodilo se je v mnogih krajih. Okoliščina pa, da se nad luknjicasto plastjo nahaja pokrivalo drobnorzna tega skalovja, ustvarja naraven rezervoar.

Da se pride do olja, treba prebrati zgornje plasti. Leta 1859 je "Colonel" Drake, bivši železniški konduktor, izvrtal prvi oljni vrelc v Združenih Državah, in sicer blizu Oil Creek v Pennsylvaniji. Po mnogih neuspešnih poskusih, da bi dosegel petrolejevo plast, odstranil se je neke sote od vrelca misleč, da so se osti vrtala zlomile, ker se je sveder udiral tako zlahka. Ko se je v nedeljo povrnil, je našel vrelc poln olja. Vrtalo je zlahka prodrla, ker je bilo zadelo na plast luknjicaste kamena, v katerem se je petrolej nahajal. Na to je nastal naval na pennsyl-

vanjsko olje (oil rush), kaj sličen naval na kalifornijsko zlato deset let poprej. Mnogo ljudi je obogatelo čez noč. Mnogo jih je obubožalo. Na stotine petrolejevih vrelecev je bilo izvrtanih.

Tekom prvih desetih let je bilo treba boriti se proti mnogim težavam. Proizvajalo se je več olja, kot se je moglo tedaj rabiti, in mnogo olja se je zapravljalo. Metode produkcije in čiščenja so bile še jako nepopolne. Kerozin, ki so ga pridobivali iz petroleja, je bil dostikrat nevaren, ker je vseboval preveč jako vznemirljive nafte (kamenne smole). Bilo je mnogo eksplozivnih požarjev in smrtnih nezdov. Tudi način prevažanja olja je bil še primitiven. Pačasi pa so premagali te težave.

Dandanašnja petroleja rafinacija je moderna čarovniška kuhinja, kjer se prilepljivo umazano in slabo dišeče mineralno olje pretvarja v več kot 200 raznih koristnih produktov. O mnogih izmed teh produktov vsakdo ve, da se pripravljajo iz petroleja drugi produkti, ki so tudi obče znani, ali mnogi o njih ne vedo, da so petrolejevi produkti.

Ako se surovo olje nekoliko zagreje, se nekatere sestavine, ki se v njem nahajajo, pretvorijo v paro. Ako se olje še bolj zagreje, izhlapijo druge razne sestavine, postopno po temperaturi. Na tak način se olje razkro

Izpred sodišča.

Prijet vlomilec.

Zapori so vobče poglobljevalnica in kaznilnica obenem, za zakrknjene hudodelce in nepridiprave pa večkrat naravnost šola za nadaljnje lumparije. Tako se je go-dilo z Vinkotom Zorencem, litogra-fom, doma iz Retij. V ljubljani-skih zaporih, s katerimi se je mož že zgodaj seznanil, je nanesel po-govor na razne tatvine in vlome, pri čemer mu je pravil eden tova-rišev. O neki posestnici Mariji Vi-larjevi. Se v delavnici ljubljani-ske kaznilnice si je napravil Zore-tatinski ključ in je, ko je bil ko-maj en mesec prost, vlomil v ome-njeno vilo. Nabral si je res precej-čeden plen, kot razne ure, veriž-ee, uhane, zapestnice in nekaj de-narja, v skupni vrednosti blizu 10-tisoč dinarjev. Toda imel je smo-lo, karavno ko je skočil skozi okno, ga je zasledil brat posestnice in prišel se je divji lov za tatom. Ce-ló streljali so za njim. Vlomilec pa se je ob nekem jarku spodtak-nil in padel. Vjeli so ga in gotovo ne preveč milo povežali na voz in odpeljali nazaj v zapore. Pri ob-ravnavi je predzmen vlomilec vse priznal, nakar je bil obsojen na tri leta težke ječe.

Riba pri glavi smrdi.

(Deželno sodišče v Ljubljani.)
Pri zadnji ribji driti se je pri-petilo, da je kmetič našel, oziroma ujel 5 kg težkega suleca. Pa gled ga spaka, sulec ni imel ne glave, ne repa! Kmetič je bil dober šaj-ljivec in je še kravro ribo prinesel domov ženi, da je speče. Ker pa doma nista imela z ženo dovolj priprav za takšno pojedino, sta nesla ribo k sosedu, da jo ocvre. Sicer riba brez glave in repa ni bila apetitna — ampak ravno v tem tisti kmetičev dvig!

"Gospod sodnik, tudi vi ne bi imeli apetita na ribo brez glave in repa — ampak če bi našli di-na na na tleh, pa če je še tako str-gan, gotovo bi ga pobrali!"

"Jaz ne!"
"Vi ne, ker ste premožnejši, ampak jaz pa že, ker sem revež!"
"Zakaj pa ste nesli ribo k so-sedi, da vam jo pripravi, če se vam je gnusila?"

"No, kar tako, za spasi!"
Soseda pa tudi ni imela dovolj masti in pojedina je padla v vo-do. Posestnik lova je izvedel da pri-godbo in se obrnil na sodišče, ki pa je kmetiča oprostilo.

Ponočni napad.

Dne 15. decembra zvečer se je vračal neki Stravs iz Velenja na cesti proti St. Janžu na Vinski go-ri. Četrt ure od Velenja je opazil, da gre nekdo za njim. Ko ga je nazadnje dohitel, je spoznal Stravs v sumljivem človeku svo-jega nekdanjega součena Matijo Plešnika iz St. Janža. Na prijazne besede ga je Plešnik takoj začel savati ter mu skušal izmakniti pa-kete, ki jih je nosil Stravs s seboj. Ker je bil položaj opazen, je na-zadnje zbežal pred Plešnikom ter pustil ležati par paketov, ki si jih je obdolženec prisvojil. Kmalu nato je Plešnik napadel na isti ce-si nekoga Lipnika ter ga udaril z vago od voza. Tudi je na zate-gnjeni živčji priskočil še neki po-magač, ki ga pa doslej še ni bilo mogoče izslediti. Pred okoliž. so-diščem v Celju je bil obsojen Pleš-nik na 8 mesecev poostrene ječe.

Prijazno živinče.

Soparen junijski popoldan je bil, ko se je obtoženec napotil s kosom mila, brisačo in knjigo družbe sv. Mohorja "Pri severnih Slovanih", da bi se okopal in na-to v hladni seni zabavno prebil nedeljski popoldan. Ko pa je pre-peljal poldrugi meter visoki plot neznanega posestnika, sta se mu naenkrat približala dva ljubezni-va telčka, ki juje nasitili s kru-hom in prijaznimi besedami. Sle-kele je suknič, odvezal kravato in se hotel malo poigrati s posebno prijaznim telčkom, ki je nosil zvonce. To pa mu je zametil po-sestnik, ki je tičal za bližnjim gr-mom ter ga sedaj z nerazumlj-vo podarkom naklestil. Pri tem bo-žanju mu je po nesreči zlozni roko in sam sebi palico. V silnem raz-burjenju je pač domneval, da hoče obtoženec zaklati tele in ga v por-ejeh odnesti v vas. Vsed preve-ke nečestni v ročnem izražanju nedopadajonja je bil obsojen na 250 Din globe; vzklic pa je bil od-ljub. dež. sodišča zavržen in ob-toženec oproščen, ker skoro goto-

vo res ni imel drugega namena, kot nedolžno zabavo s telčkom.

Ogrožena poroka.

16krat kaznovana nevesta se je setala z ženinom

Zagonetno, toda resnično.

Leo Koretz, -- tip modernega sleparja.

Leo Koretz ni kavalir v navadnem smislu besede, vsaj ne v zadnjem času, ko je neznanomkam izginil z velikanskimi svotami čikaškega denarja, približno od štirih do sedem milijonov dolarjev. Ves ta denar je vzel onim, ki ga imajo v izobilici. Jemal ga je od prijateljev in sovražnikov, a nikdar od tujcev. Oropal je svojo mater, svoje brate in deklico, ki je opravljala zanj delo tajnika. Ni pa ropal ubogih. V tem oziru je bil kavalirski razbojnik.

Res, Leo Koretz, spada v vrsto velikih roparjev, kojih pustolovstva so se pričela z Robin Hoodom. Ropal je bogate ter dal denar ubogim. Imel je vse lastnosti roparjev, ki so postali narodni junaki, od Robin Hooda pa do Josse Jamesa.

Leo Koretz je pravi čikaški proizvod. Prvič je nastopil kot ubog židovski pisarniški sluga pri neki bogati odvetoški tvrdki. Pozneje je zopet prišel obiskovati šole ter postal odvetnik. To se je zgodilo krog leta 1905.

Več let pozneje je ostal Leo Koretz povsem neznan. Skušal si je pridobiti klijente ter napravil več neumnosti kot vsi veliki možje, med temi tudi to, da se je oženil Naenkrat pa se je pojavil na obzorju Chicaga kot zvezda prve vrste.

Precej skrivnostni je glede vira te nenadne slave. Koretz je malo govoril ter skušal zainteresirati le maloštevilne. Njegovi prijatelji so bili seveda iznenadeni. Kje neki dobiva Leo te neusahljive virov?

Koretz je stal skozi drhal kot kak rimski prokonzul. Dar, res dela denar.

Ima več rižnih polj v Arkanzasu. Seveda, tudi srečne špekulacije. Človek nikdar ne ve, kako se bodo zasukale stvari. Hm. Dajmo se en kvart belega.

Leo Koretz ni hotel povedati nič več.

Koretz seveda ni bil navaden agent, kot se potikajo po hišah ter skušajo loviti kaline. Bil pa je pravi mojster v nastavljanju pasti in čakanju. Ni nadlegoval žrtv, ni jim vsiljeval svoje robe, pač pa so žrtve same prišle k njemu ter mu ponujale svoj denar. V tem oziru je bil Leo Koretz zanj prve vrste.

Prijatelji so prihajali k njemu, ko so ga videli voziti se po mestu ter predsedovati pri sijajnih banketih. Pozneje pa so se vrnili ter ga prosili, — na jih oskubite.

V svoji velikodušnosti je dovolil Koretz svojim prijateljem, da so kupili delnice rižnih polj v Arkanzasu. Prvi je dal \$100,000, drugi pa petdeset. Koretzu je bilo vse eno isti. Vsem je rad postregel.

Najbolj čudovita stvar na tem človeku je bil način, kako je znal spraviti svoje baeke v past. Ostale prednosti njegovega postopanja so bile seveda povsem običajne in držal se je uzeora "520 odstotnega Milerja" iz Brooklyna. Postopanje je bilo seveda treba nekoliko izpremeniti, da se je prilagajalo njegovim klijenteli, obstojeci iz lastnikov dragih limuzin.

Prihajale so žrtve ter zahtevale še več deležev pri dobičkanosti. Tudi ljubosumnosti so se pojavile med odjemalci akcij. To ali oni je zahteval zase prve ugodnosti.

Jasno je, da je Koretz kmalu potreboval obširnejše polje, da izrazi svojo osebnost. Na ta ali oni način je izvedel za Bayano reko v Panami. Ničesar drugega ni potreboval. Velikodušni Koretz je ustvaril Bayano River Concession. Ta koncesija je baje obsegala dragoceno gozdnato ozemlje, dolgo dvesto milj in široko petdeset milj, na obeh straneh reke.

To je bilo seveda nekaj, k čemu je pripustil le par izbranih. Namignil je, da ima in sam le en delež in da žrtvuje svojo srčno kri, če deli dobiček s prijatelji.

In kakšne prilike! Mahagoni in Lignum vitae, cocobolo, rastlinska slonova kost in rožni les! Veliki, temni gozdovi, polni velikih, starih kot je svet sam. Obširna močvirja, polna krasnih tropičnih ptic!

Tudi odpornost človeških živcev ima svoje meje. Na koncu prevelike mikavnosti preži obup. Ljudje so planili po Koretzu ter ga oropali delnice.

Suhoparna dejstva pa so precej drugačna. Koretz so smatrali v Chicagu za človekoljubnega milijonarja. Dajal je z odprtimi rokami, vsakemu in kar je hotel. Nikdo se mu ni približal s prošnjo, ne da bi jo izpolnil. Kjer koli je bilo znano njegovo ime v mestu vetrov ter velikega trušča, je bilo spojeno žnjim tudi občudovanje. Vseposvoda so krožile povesti o njegovih človekoljubnih činih. — Robin Hood v Sherwood gozdu je bil le starodavna povest. Tukaj pa je bil moderni Robin Hood, živ in radodaren.

Radodarnost in razkošnost Koretza je rasla z leti, kajti pomisliti moramo, da je prišel svojo karijero leta 1910 ter jo nadaljeval do decembra preteklega leta.

GOSPICA MALA

Spiral JEAN RAMEAU.

Za "Glas Naroda" priredil J. T.

29

(Nadaljevanje.)

— Moji nevesti, pa ne samo moji nevesti, nam vsem, ste izkazali toliko dobrega....

— Roberta je moja najboljša prijateljica.

Počasi so se začeli izprehajati po zeleni trati. Albertu je žarelo pogled, ko je gledal cvetje, travnike in drevje ter sam pri sebi govoril: — To je moje, vse je moje.

Večkrat je postrani hvalježno pogledal Katarino, povzročiteljico vse njegove sreče.

— Vi gotovo ljubite grad in okolico — mu je rekla gospica Mala.

— Ne morem reči, da ne, gospodična. — Saj sem bil vendar tukaj rojen.

— Da, o tem so mi že pravili. Lepo je, če človek ljubi svojo rojstno hišo. Upam, da ne boste jezni, ker sem bila jaz nekaj časa v gradu?

— Za božjo voljo, gospodična, zakaj bi bil jezen? Baš nasproti — hvaležen sem vam. To mi lahko verjamete.

Katarina je utihnila za trenutek. Te Albertove besede so ji bile velika nagrada za vse, kar je storila zanj.

Odpravili so se proti sosednjemu hribu, in Katarina je dala prej napreči, da so dospeli tja.

Po par trenutkih so bili na vrhu, kjer se jim je razkril krasen, razgled.

Albert se je zarl v daljavo.

— Gotovo niste že dolgo časa uživali tega razgleda, gospodična Plesan? — ga je vprašala Katarina.

— Da, že dolgo ne, — je odvrnil nekoliko osramočen.

Roberta ga je pa ujela na laži:

— Nikar ne laži, Albert. Večkrat si se skrivaj priplazil sem gori. Ne taji, saj so te videli.

— Da, — je priznal Albert ponižno, — nisem se mogel zadrževati.

— Zakaj ste pa tajno hodili sem? — mu je očitala Katarina.

— Sedaj se ne boste več bali, kaj ne?

— Hvaležen sem vam, gospodična.

Mala družbica se je odpravila proti gradu.

— Upam, — je rekla Katarina mlademu možu, — da boste z gradom ravno tako zadovoljni kot ste bili s panoramo. Le nekoliko sem dala popraviti in izpremeniti, v splošnem je pa ostalo vse neizpremenjeno.

— Nekaj sem opazil — je pritrdil Albert.

Kako lahko in svobodno je govoril žnjo. Kako strahovito se je motil v tej Parizanki. Žal mu je bilo, da jo je tako napuščno sodil in je težko čakal prve prilike, da opere krivico, ki jo je storil. Sprva jo je sovražil, misleč, da mu je zavedno odjedla očeto hišo, končno je pa znal ceniti njeno velikodušnost.

Ko jo je natančneje opazoval, se je pričel diviti njeni svežosti in njeni lepoti. Niti Roberta, ki je bila priznana krasotica, se ni mogla v lepoti meriti z njo. Edino eno napako je imela: Gospodična Lerosel je bila nekoliko premajhna.

Temu se je pa kmalu privadil.

Ko je Katarina razkazala gostoma ves grad, ju je odvedla v kapelico, kjer je bilo par delavcev pri delu. Povedala jima je, da bo v kratkem dospelo par kiparjev iz Pariza, ki bodo popravili stebre in sohe. Delo bo še pred poroko končano.

In šele tedaj si je vzela toliko poguma, da je vprašala: — Kje se pa nameravata poročiti? Ali bi ne bilo prav, če bi se poročila v gradu?

— Seveda, z največjim veseljem, — je odvrnil Albert, in očso se mu zableščale.

— Če hočeta, naj bo poroka v kapeli. Delo bo v šestih mesecih dovršeno.

Ko je Katarina izpregovorila te besede, ji je bilo mučno pri srcu. Vedela je, da jo zaliva rdečica.

Iz kapele je odvedla gosta v jedilnico, kjer jih je že čakal majhen prigrizek.

Po jedi so še nekoliko časa obsedeli, nato je pa rekla gospica Mala, da gospod de Plesan z ostalimi sobani v gradu najbrže ne bo preveč zadovoljen.

— Vse južno krilo sem dala preurediti, — je pripovedovala. — Tam boste našli električne zvonce, angleške tapete ter razno drugo moderno navlako. Moj oče noče imeti ničesar starinskega v sobah, v katerih stanuje.

Albert je bil s tem popolnoma zadovoljen.

— Draga prijateljica — je prosila Roberta — ali hočete pokazati mojemu zaročencu svoje sobane?

— Ne — je odvrnila Katarina odločno — tam je prevelik nered. Vse je razmetano.